

Blink Nederlands

havo en vwo bovenbouw

Opdrachten bij tekstenbundel

4 havo/vwo

Blink

<https://blink.nl/blink-nederlands-bovenbouw/>

INHOUDSOPGAVE

DEEL I (Bronnen uit modules Blink Nederlands)

Artikelen

scheld- woorden	Scheldwoorden	
	Schelden met kanker ligt gevoelig (pag 7)	3
identiteit	Het merk ik©	
	Kritisch is iets heel anders dan onaardig (pag 14)	4
	Voor de meeste kinderen is gamen iets positiefs (pag 20)	5
toekomst	Begin van het einde	
	Is de aarde toch uniek? (pag 23)	6
	De Zorkianen zijn goedaardig (pag 28)	7
	Sciencefiction wordt werkelijkheid (pag 31)	8
	Proximale falanx (pag 93) – De feiten achter de fictie bij Proximale falanx (pag 35)	9
Mevrouw de president (pag 86) – De feiten achter de fictie bij Mevrouw de president (pag 37)	9	
gender	Tegenpolen?	
	Acht pijnlijke vragen (pag 39)	10
	Voltijd werkende mannen (pag 47)	11
	Kinderen kunnen best vaker (pag 52)	12
	Ben ik nu aangenomen (pag 55)	13
	Onthulling (pag 57)	13
Ik denk dat de leraar (pag 59)	13	
eenzaam- heid	Minicursussen	
	Millennials zijn de eenzaamste generatie (pag 61)	14
	De wereld is (soms) te veel (pag 67)	15
	Korte verhalen	
	Het merk ik©	
	In dubio (pag 78)	16
	Profiel (pag 82)	17
	Begin van het einde	
	Kind tussen twee culturen (pag 101)	18
	Tegenpolen?	
	Bruiloft (pag 108)	19
	Zo vader (pag 113)	20

Schelden met kanker ligt gevoelig (pag. 7)

Vóór het lezen

Vaak overkomt het ons, soms doen we het expres: schelden en vloeken. En als we het niet zelf doen, krijgen we wel scheldwoorden naar ons hoofd geslingerd.

- Welke scheldwoorden kunnen wel of kunnen niet, vind jij?
- Bekijk het filmpje waarin de cast van de film *Ferry* scheldwoorden verzint. Vind jij dit soort scheldwoorden aanstootgevend?

<https://www.youtube.com/watch?v=OybHOfV3EBI>

Tijdens het lezen

Journalist en schrijver Stella Bergsma schreef een artikel over schelden.

- Lees individueel het artikel. Noteer na elke alinea in steekwoorden de kern van die alinea.
- Vergelijk jullie steekwoorden en kies per alinea de woorden die de alinea het best samenvatten.

Na het lezen

“Met schelden kun je taboes doorbreken”, zegt het artikel.

- Schrijf een ‘Ikje’ waarin je een gebeurtenis beschrijft die laat zien dat schelden juist wel of juist geen positief effect heeft op het doorbreken van taboes.
Een ‘Ikje’ is een kernachtige beschrijving van iets wat iemand heeft meegemaakt: een persoonlijke ervaring of een anekdote. Je schrijft in ik-perspectief en gebruikt maximaal 120 woorden. Je kiest een ultrakorte titel en schrijft je naam eronder.
- Verzamel alle ‘Ikjes’ uit je klas en werk in groepjes. Ieder groepje leest vijf ‘Ikjes’ van een ander groepje en legt ze in een volgorde: welk voorbeeld geeft de meest veelzeggende reactie op de stelling *Met schelden kun je taboes doorbreken?* Zorg dat je je keus kunt toelichten.

De meest geslaagde ‘Ikjes’ uit je klas kun je eventueel toesturen aan ik@nrc.nl.

Kritisch is iets heel anders dan onaardig (pag. 14)

Voor het lezen

Voordat je een gesprek ingaat, bepaal je tijdens je voorbereiding wat het doel is van het gesprek en schat je in of alle gespreksdeelnemers hetzelfde doel voor ogen hebben.

- Welke situaties kom jij tegen op school, thuis, op je werk of met vrienden waarin jij (mogelijk) een ander gespreksdoel hebt dan je gesprekspartner?
- Hoe los je dat dan op? Hoe zorg je er in zo'n geval voor dat je jouw doel toch bereikt?

Tijdens het lezen

Je leest een interview met Mariëlle Tweebeeke, een van de interviewers van Nieuwsuur. Hoe bereidt zij zich voor op een interview? Maak een overzicht van alle zaken waar ze over nadenkt, voordat ze een gesprek ingaat.

Na het lezen

- Geef aan welke zaken uit de lijst van Tweebeeke jij kunt gebruiken bij het vak Nederlands. Maak het zo concreet mogelijk voor deze twee categorieën:
 - bruikbaar als je een vraaggesprek voorbereidt
 - bruikbaar bij andere onderdelen van Nederlands, bijvoorbeeld bij leesvaardigheid.
- Bekijk de spoken word *De Onzichtbaarheid Der Dingen*. Welk gezichtspunt delen Roziëna Salihu en Mariëlle Tweebeeke als het gaat om het zoeken naar de ware aard van mensen?

<https://www.youtube.com/watch?v=f9JvSxwXw8c>

Voor de meeste kinderen is gamen iets positiefs (pag. 20)

Voor het lezen

Lees de krantenkop.

Het Parool

Voor de meeste kinderen is gamen iets positiefs, nu de ouders nog

Welke positieve en negatieve kanten zitten er volgens jou aan gamen?

Tijdens het lezen

Lees het hele krantenartikel *Voor de meeste kinderen is gamen iets positiefs, nu de ouders nog*.

- Markeer tijdens het lezen met rood de zinnen die aangeven waar het misgaat tussen gamende kinderen en hun ouders.
- Markeer met groen de oplossingen die daarvoor worden aangedragen.

Na het lezen

Hoe kun je de communicatie en de relatie met je ouders verbeteren? Noteer een aantal tips waarbij je je laat inspireren door dit artikel.

Is de aarde toch uniek? (pag. 23)

Voor het lezen

Je gaat een artikel lezen dat ervanuit gaat dat buitenaards leven daadwerkelijk bestaat.

Voer eerst een gedachte-experiment uit: je gebruikt je verbeeldingskracht en creativiteit om twee 'Wat-als-vragen' te beantwoorden. Schrijf je aannames steeds in drie minuten voor jezelf op. Je mag je antwoord verduidelijken met tekeningetjes of schetsen.

1. Wat als je een buitenaards wezen zou tegenkomen?
 - Wat zou je dan zien?
 - Hoe zou je reageren?

Je gaat een stap verder in het experiment. Het buitenaardse wezen dat je hebt beschreven, woont ergens in het heelal, op een planeet waar leven mogelijk is.

2. Wat als je die planeet zou vinden? Hoe zou die planeet eruitzien?
 - Wat maakt dat er leven mogelijk is? Noteer zoveel mogelijk kenmerken die maken dat leven op die planeet mogelijk is. Ook hier mag je tekeningen en schetsen maken.
 - Wissel je aantekeningen uit met een klasgenoot. Welke beschrijvingen van je klasgenoot vind je goed gevonden? Markeer die. Je gaat ze gebruiken bij een 'realitycheck'.

Tijdens het lezen

Hoe realistisch is jouw verbeelding? Wetenschappers hebben onderzocht wat de kenmerken zijn van een levensvatbare planeet. Govert Schilling beschrijft in een artikel zeven voorwaarden waaraan zo'n planeet moet voldoen. Je gebruikt zijn artikel voor je realitycheck.

- Lees met een groepje van drie het artikel van Schilling *Is de aarde toch uniek? Het recept voor een levensvatbare planeet* goed door, zodat je het kunt gebruiken ter controle van je eigen aannames. Ieder groepslid leest een deel van het artikel. Verdeel het artikel als volgt:
 - alinea 1 t/m 5 ('De speurtocht ... we alleen?')
 - alinea 6 t/m 14 ('Op het ... planeet geweest.')
 - alinea 15 t/m 23 ('Zo bekeken ... niet weten.')
- Ieder leest eerst het eigen tekstdeel door om er een beeld van te krijgen. Lees daarna jouw deel hardop voor. Na iedere alinea leg je in je eigen woorden aan de anderen uit wat er in die alinea staat. Als je iets niet begrijpt, dan vraag je de anderen om uitleg.

Na het lezen

- Noteer de zeven voorwaarden voor een levensvatbare planeet uit het artikel en vergelijk deze met jouw aannames naar aanleiding van de wat-als-vragen. Doe een realitycheck: noteer verschillen en overeenkomsten in een schema.
- Wat hebben wetenschappers over het hoofd gezien? Waar had jij niet aan gedacht?

Deze tekst is een mogelijke voorbereiding op de tekst *De Zorkianen zijn goedaardig* (pag. 28).

De Zorkianen zijn goedaardig (pag. 28)

Voor het lezen

Maak kennis met de bewoners van Zork, een planeet die enige lichtjaren van ons is verwijderd. De regering van Zork heeft besloten dat er een missie naar de planeet aarde wordt gestuurd om te onderzoeken of daar leven is.

Stel je voor, de Zorkianen landen met hun ruimteschip op aarde en stappen uit. Wat zien ze dan?

Leef je in en noteer jouw antwoorden op deze vragen:

- Over welke drie zaken zouden de Zorkianen zich verbazen?
- Op welke manier zouden ze contact met ons maken?
- Zouden ze ons zien als goede of als slechte wezens? Welk oordeel hebben ze over ons?

Cabaretier en filosoof Tim Fransen heeft de Zorkianen verzonnen om zelf een gedachte-experiment uit te voeren over buitenaards leven. Hij stelde de volgende vraag:

Welk oordeel zouden de Zorkianen over ons vellen als ze ons en onze levenswijze bestuderen?

Fransen beantwoordde deze vraag in een serie columns voor *de Volkskrant*. Hij zette zijn verbeeldingskracht in om naar onszelf, de bewoners van de aarde, te kijken vanuit het perspectief van de Zorkianen. Je leest een van deze columns.

Tijdens het lezen

Onderzoek de redenering van Fransen en beantwoord de volgende vragen:

1. Welke redenen zien de Zorkianen volgens Fransen om de mens te vernietigen?
2. Waarom doen ze dat volgens hem uiteindelijk niet?

Volg onderstaande stappen bij het beantwoorden van de vragen:

- Print de column van Fransen en knip de tekst in losse alinea's.
- Neem een groot vel papier en teken daarop een tabel met twee vakken: zet in het ene vak vraag 1 en in het andere vak vraag 2.
- Leg vervolgens de alinea's bij de vraag die ze (deels) beantwoorden.
- Vat daarna per vraag het antwoord samen.

Na het lezen

Fransen gebruikt in alinea 2 de formules van logica in zijn redenering:

1. Als Zorkianen kwaadaardig zijn, dan zijn ze uit op onze vernietiging.
2. Zorkianen zijn kwaadaardig.

Conclusie: Zorkianen zijn uit op onze vernietiging.

Hoe denk jij dat de Zorkianen ons zien? Zijn aardbewoners op macht en rijkdom beluste wezens of zijn het vooral sociale wezens die kennis willen uitwisselen?

Gebruik je verbeeldingskracht om de vraag te beantwoorden en volg onderstaande stappen:

- Brainstorm! Kijk naar het gedrag van aardbewoners op de wereld. Maak een mindmap met allerlei bewijzen die je voor de beide opties kunt bedenken.
- Verdedig beide opties met enkele logische redeneringen die je in een schema zet.

Science fiction wordt werkelijkheid (pag. 31)

Voor het lezen

- Lees de titel van het artikel: *Science fiction wordt werkelijkheid*. Leg op basis hiervan uit of je denkt dat dit een positieve of negatieve ontwikkeling is.
- Sciencefictionschrijvers maken dankbaar gebruik van de wetenschap om een nieuwe wereld te scheppen. Wetenschappers op hun beurt laten zich graag inspireren door scifi. Bekijk de video van *National Geographic* over de relatie tussen sciencefiction en wetenschap.
<https://www.youtube.com/watch?v=IAZAldLwhGw>

Vul tijdens het kijken het schema in: positief of negatief?

	medische wetenschap	vervoer	communicatie	huishouden
invloed van scifi op ...				
scifi-voorbeelden op het gebied van ...				

- Wat is het belang van sciencefiction volgens deze video?

Tijdens het lezen

Lees het NOS-artikel en noteer tijdens het lezen de volgende informatie:

- wat sciencefiction nog meer is, behalve een genre
- de voordelen en gevaren van de technologische vooruitgang
- de invloed van sciencefiction op ons leven
- waarom we goed zouden moeten luisteren naar Musk en Hawking.

Na het lezen

Bespreek met een klasgenoot of met je klas (een of meer van) de volgende vragen:

- Volgens het artikel moeten we goed luisteren naar Musk en Hawking. Ben je het daarmee eens? Leg uit waarom (niet).
- Heeft dat wat je nu gelezen hebt jouw mening over het genre sciencefiction beïnvloed? Leg uit.

Proximale falanx (pag. 93)

De feiten achter de fictie bij Proximale falanx (pag. 35)

Mevrouw de president (pag. 86)

De feiten achter de fictie bij Mevrouw de president (pag. 37)

Voor het lezen

Je vormt een leesclub van vier personen, leest één verhaal en bespreekt allerlei kanten van het verhaal. Lees eerst van beide verhalen de eerste alinea die hieronder staan en bepaal in je groepje welk van de twee verhalen je gaat lezen.

Proximale falanx

‘Waar zijn de geesten?’, vroeg een jongetje. Ik liet de vraag even in de lucht hangen. Ik had veertien mensen aan boord, voornamelijk jonge Aziaten, maar ook een paar Opperlanders; de spannende verhalen bewaarde ik voor later, als ze zich gingen vervelen. We gleden langs twee betonnen pijlers die ooit een weg hadden moeten ondersteunen en nu begroeid waren met kruinen van struikgewas, boompjes en afhappende ranken. De boot doorsneed vrijwel geruisloos de vlakke waterspiegel, af en toe hoorde je het zachte gebonk van drijfhout tegen de kiel. Hoog boven ons vielen twee kraaien een havik aan, maar niemand die omhoogkeek.

Mevrouw de president

De halfslaap van Elisabeth wordt verstoord door de wekkerradio. Een opgewekte stem begint het nieuws van de wereld kond te doen. Het dringt nog niet tot Elisabeth door, ze wordt zich er vooral vanuit haar halfslaap van bewust dat de eerste week in het Witte Huis nu achter haar ligt. Jawel, januari 2029 is het, en ze is de eerste vrouwelijke president van de Verenigde Staten, het wordt steeds meer realiteit voor haar. *Incredible*. Een heftige strijd is het geweest. Niet de presidentsverkiezingen, die had ze in november gemakkelijk gewonnen. De Republikeinen waren nog steeds in de vernieling na het Trump-tijdperk, nee, de strijd daarvoor met haar Democratische tegenkandidaat, Bruce Vandenburg. Dat was nippertjeswerk geweest. De vorige avond had ze een artikel gelezen waarin wetenschappers op het gebied van leiderschap betoogden dat ze uiteindelijk was gekozen, omdat ze wel zeer vrouwelijke leiderschapseigenschappen had, zoals invoelend vermogen en compassie, maar nooit in publiek tranen had laten zien.

Tijdens het lezen

Lees of beluister het verhaal van jouw keuze.

Jan van Aken, [Proximale falanx](#)

Jan Terlouw, [Mevrouw de president](#)

Na het lezen

Bespreek in je leesclub eerst wat je onduidelijk vond aan het verhaal en probeer samen de onduidelijkheden op te lossen. Bespreek daarna de volgende leesclubvragen (of maak een keus).

- Schetst dit verhaal een utopisch of een dystopisch wereldbeeld? Leg je antwoord uit aan de hand van concrete voorbeelden.
- Lees het *feiten achter de fictie*-artikel van jullie verhaal en bekijk hoe de schrijver de wetenschappelijke kennis van nu heeft vertaald naar de toekomst. Welke verhaalelementen zouden echt kunnen gebeuren in de toekomst? Waarom denk je dat?
- Wat zijn de overeenkomsten en verschillen tussen de verhaalwereld en de wereld waarin wij nu leven?
- Wat denk je dat er na dit verhaal zou gebeuren? Hoe ziet de wereld er dan uit?

Acht pijnlijke vragen (pag. 39)

Voor het lezen

- De *Acht pijnlijke vragen* gaan over genderdiversiteit. Dat is een breed begrip. Wat is volgens jou genderdiversiteit?
- Waar ben je nieuwsgierig naar als het gaat om genderdiversiteit? Noteer minimaal drie vragen waarop je antwoord wilt.
- Bekijk de video tot 2:45 minuten: drie jongeren worden voorgesteld én je ziet reacties in straatinterviews. Reageer zelf ook op de stelling uit de video: *Ik vind het normaal dat iemand zich meer kan voelen dan alleen man of vrouw.*

<https://www.youtube.com/watch?v=F1UVRbmbjC4>

Tijdens het lezen

In het artikel *Acht pijnlijke vragen over gender die je niet durfde te stellen* staan deze vragen centraal:

1. Wat is het verschil tussen gender en sekse?
2. Hoeveel genders zijn er dan?
3. Wat bepaalt iemands gender?
4. Er zijn maar twee seksen, toch?
5. Transgender, cisgender, genderfluïde – wat betekent het allemaal?
6. Is er geen ander woord voor 'gender'?
7. Zijn mensen die niet man of vrouw zijn, niet gewoon een beetje raar?
8. Is het niet gewoon allemaal academisch geleuter?

Verdeel de acht vragen over de klas: iedere leerling beantwoordt twee vragen. Maak een (handgeschreven) samenvatting van de antwoorden op jouw twee vragen. Gebruik voor iedere vraag een apart vel papier. Kies een vorm van samenvatten die bij je past: als tekst, in een schema, in een mindmap of als tekening. Lees eventueel de uitleg over samenvatten.

Na het lezen

- Bekijk bij alle vragen de samenvattingen van je klasgenoten.
- Plak acht stickers: bij elke vraag één sticker bij de samenvatting die je het duidelijkst vindt.

Is jouw reactie op de stelling *Ik vind het normaal dat iemand zich meer kan voelen dan alleen man of vrouw* gewijzigd nu je meer weet over genderdiversiteit? Leg uit.

Voltijd werkende mannen (pag. 47)

Voor het lezen

Bekijk de eerste 15 minuten van de aflevering *Beste reizigers ...* van VPRO Tegenlicht.

Noteer wat je te weten komt over de gevolgen van gender in:

- werk
- opvoeding
- sport
- onderwijs.

<https://www.vpro.nl/programmas/tegenlicht/kijk/afleveringen/2018-2019/beste-reizigers...html>

Bij het artikel dat je gaat lezen hoort de volgende hoofdvraag: *In welke mate is de loonkloof tussen mannen en vrouwen het gevolg van hun biologische geslacht?*

Maak van tevoren een inschatting van het antwoord op de vraag. Wat is jouw hypothese?

Welk antwoord op deze vraag verwacht je?

Tijdens het lezen

Ga op zoek naar het antwoord dat dit artikel geeft op bovenstaande hoofdvraag:

- Lees het artikel.
- Noteer tijdens het lezen relevante deelonderwerpen in de kantlijn van het artikel.
- Markeer informatie die relevant is voor het beantwoorden van de centrale vraag.

Na het lezen

- Wissel je notities uit in een groepje van vier leerlingen.
- Welk antwoord geeft dit artikel volgens jullie op de hoofdvraag? Formuleer een gezamenlijk antwoord.
- Bespreek het verschil tussen dit antwoord en je eigen hypothese. Wat is de oorzaak van het verschil tussen jouw hypothese en het gezamenlijke antwoord?

Kinderen kunnen best vaker naar de opvang (pag. 52)

Voor het lezen

In Nederland is er grote krapte op de arbeidsmarkt: er zijn veel banen en te weinig mensen om ze in te vullen. Misschien moeten moeders minder thuisblijven voor hun kinderen en meer gaan werken? Dat is in ieder geval één van de genoemde oplossingen. Ja, maar ...?

- Werk met een klasgenoot en noteer vier ‘ja, maars’ bij deze oplossing: *Moeders moeten minder thuisblijven voor hun kinderen en meer gaan werken.*
- Bespreek de ‘ja, maars’ en kies in je klas de drie die er het meest toe doen.
- Wat denk je: is Rosanne Hertzberger het eens met de voorgestelde oplossing (tip: lees de titel van haar column)?

Tijdens het lezen

- Klopt je gedachte? Welke bewijzen lees je ervoor in de column? Zet uitroeptekens in de kantlijn als dat wel het geval is en vraagtekens waar dat niet het geval is.
- De schrijver van een column wil graag een reactie uitlokken bij het lezerspubliek en doet geregeld (te) scherpe uitspraken. Markeer samen met een klasgenoot een aantal van deze uitspraken.

Na het lezen

- Bespreek met een of twee klasgenoten de vraagtekens en uitroeptekens die het hebt gezet: zijn er verschillen en overeenkomsten?
- Schrijf daarna samen een “Als je het ons vraagt...”: een korte reactie van maximaal 200 woorden op de stelling uit de titel van de column. Maak gebruik van uitspraken van Hertzberger.

Ben ik nu aangenomen? (pag. 55)

Onthulling (pag. 57)

Ik denk dat de leraar (...) (pag. 59)

Voor het lezen

Maak een groepje van drie leerlingen en ga op zoek naar informatie over het schrijven van een column.

- Wat weet je zelf al? Noteer een aantal belangrijke kenmerken.
- Ga op zoek naar aanvullende informatie en voeg die toe.
- Inventariseer de kenmerken in je klas en maak een gezamenlijke lijst.

Tijdens het lezen

- Je leest eerst alle drie de columns; verdeel daarna de columns over je groepje.
- Voor een van de columns noteer je welke kenmerken uit de lijst je terugziet in de tekst en markeer je een voorbeeld.

Na het lezen

- Wissel in je groepje uit wat je hebt gevonden: welke column vinden jullie het beste en waarom?
- Vergelijk jullie keus met de keus van andere groepjes in je klas.

Millennials zijn de eenzaamste generatie (pag. 61)

Voor het lezen

Dit artikel begint met een stelling: *Millennials zijn de eenzaamste generatie*.

Noteer met een of meer klasgenoten een hypothese: wat denk je dat er ten grondslag ligt aan deze stelling?

Tijdens het lezen

Dit artikel geeft een antwoord op de *Hoe kan dat?*-vraag. Markeer tijdens het lezen oorzaken die genoemd worden.

Zet er een vraagteken bij als je je afvraagt of de genoemde oorzaak klopt en een uitroepeteken als je de oorzaak die genoemd wordt terecht vindt.

Na het lezen

- Inventariseer vraagtekens en uitroepetekens.
 - Lees de volgende uitspraken die in de tekst gedaan worden:
 - Eenzaamheid heeft iets te maken met je karakter.
 - Sociale media kunnen eenzaamheid oplossen.
 - Je hebt meer aan een paar goede vrienden dan een kring van heel veel bekenden.
- Geef per uitspraak aan of je het eens of oneens bent.

Lees ook over dit onderwerp: *De wereld is (soms) te veel* (pag. 67).

De wereld is (soms) te veel (pag. 67)

Voor het lezen

- Bekijk de volgende video:
<https://www.facebook.com/MrBean/videos/christmas-eve-bean-mr-bean/270617335047062/>.
Wat denk jij, is Mr Bean eenzaam?
- Wat is het verschil tussen alleen zijn en eenzaam zijn? Wissel de antwoorden uit en formuleer samen dit verschil zo precies mogelijk.

Tijdens het lezen

Pak twee kleuren markeerstiften. Markeer tijdens het lezen met de ene kleur informatie over eenzaamheid en met de andere kleur informatie over het verlangen naar alleen zijn.

Na het lezen

- Neem het volgende schema over en vul het in:

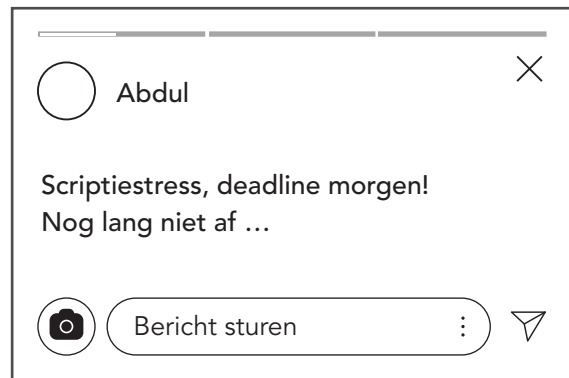
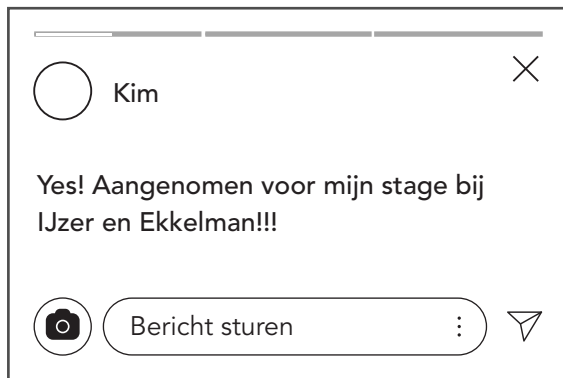

- In welke categorie herken jij jezelf? Leg uit: wat herken je wel/niet?

In dubio (pag. 78)

Voor het lezen

- Lees de onderstaande twee posts voor Instagram. Zou je zelf zoiets op Insta zetten?

- Schrijf bij beide posts een *comment* en noteer daarbij de emotie die je wilt uitdrukken. Doe dit bijvoorbeeld via Padlet, zodat je je ideeën kunt uitwisselen.

Tijdens het lezen

Bij het lezen van een verhaal volg je een of meerdere personen, waardoor je een beeld krijgt van hoe mensen in verschillende situaties kunnen denken en handelen. In zo'n personage kun je ook dingen van jezelf herkennen. Zet in de kantlijn een + bij dingen die je van jezelf herkent en een – bij zaken die juist heel ver van je af staan.

Na het lezen

Voer in een groepje een leesclubgesprek. Bespreek met elkaar de onderstaande vragen. Kies eventueel in overleg met je docent per groepje een aantal vragen.

- Wat is je opgevallen in dit verhaal?
- Wat vond je vreemd of verrassend?
- Wat voor verhaal dacht je dat het zou zijn toen je de titel las? Klopte je verwachting? Licht je antwoorden toe.
- De hoofdpersoon is de jongen van de tweede Instapost. Wat vind je nu van zijn post?
- Hoe erg is het dat mensen zich op sociale media succesvoller, gelukkiger of mooier voordoen dan ze eigenlijk zijn?
- In hoeverre denk je dat sociale media *pretend*-studenten, zoals de jongen in het verhaal, in de hand werken?
- Kijk nog eens naar je reactie op tweede Instapost. Zou je iets aan je reactie willen veranderen, nu je het verhaal achter deze post kent? Zo ja, welke andere woorden zou je gebruiken? Licht je antwoord toe.
- Hoe heeft de jongen sociale media ingezet om zich te presenteren?

Profiel (pag. 82)

Voor het lezen

- Wat verwacht je van een verhaal met de titel *Profiel*?
- Inventariseer de verschillende verwachtingen.

Tijdens het lezen

- Welke personages leer je goed kennen en welke minder goed?
- Vind je dat logisch of juist niet?

Na het lezen

Auteur Martijn Neggers heeft zich tijdens het schrijven van het verhaal ingeleefd in zijn personages.

Vorm een groepje en bespreek deze vragen:

- Wat vinden jullie van het verhaal?
- Kunnen jullie je inleven in de hoofdpersoon? Hoe komt dat?

Kind tussen twee culturen (pag. 101)

Voor het lezen

Met CRISPR-Cas kunnen microbiologen knippen in het DNA van allerlei – ook menselijke – cellen.

- Bekijk de video van School-TV om hier iets meer over te weten te komen.
<https://schooltv.nl/video/knippen-en-plakken-in-het-dna-wat-is-crispr-cas/>
- Bedenk met elkaar een aantal voor- en nadelen van een dergelijke 'biohack' en maak een lijstje.

Tijdens het lezen

In het korte verhaal *Kind tussen twee culturen* van Maxim Februari wordt vanuit een ander perspectief naar CRISPR-Cas gekeken.

Zet tijdens het lezen een uitroepteken in de kantlijn als je je verbaast over iets in het verhaal en een vraagteken als je ergens vragen over hebt.

Na het lezen

- Wissel je vraag- en uitroeptekens uit met klasgenoten: wat vind je van dit verhaal?
- Welke emoties voelen de ouders van Toekie als ze denken dat hun dochter een kind kweekt op het nachtkastje?
- Kun je in een discussie over de zogenoemde designerbaby's deze emoties en/of emotionele argumenten negeren? Wegen feitelijke argumenten zwaarder dan emotionele argumenten?

Bruiloft (pag. 108)

Voor het lezen

- Stel, je bent op een feestje waar je bijna niemand kent. Wat is dan een goede openingszin om met een onbekende in gesprek te geraken? Maak een top 5.

Tijdens het lezen

Vraag je af, terwijl je leest, wat je van het gedrag van de verschillende personages vindt. Noteer in de marge een plus of een min bij een positief, respectievelijk negatief oordeel over het gedrag.

Na het lezen

- Zou dit verhaal anders gelopen zijn als het vanuit een ander gender geschreven was? Probeer dit uit: vertel (een deel van) het verhaal vanuit een ander perspectief. Je kunt kiezen: het verhaalperspectief ligt niet bij het meisje, maar bij Gerbrand of de ik is een jongen.
- Wat moet je allemaal veranderen om het verhaal eenzelfde verrassende wending te geven: uiterlijk? Gedragingen? Zinsbouw? Dialogen en/of gedachten? Andere personages? De ruimte?
- Lees het verhaalfragment van een klasgenoot en geef feedback. Gebruik de volgende vier richtvragen:
 - Welke concrete verschillen zie je tussen het origineel en de herschreven versie? Welke verschillen kun je toeschrijven aan de wisseling van gender of perspectief?
 - Wat doet dit met jou als lezer? Lees en ervaar je het verhaal nu anders?
 - Op welke manier speelt het verhaal met de verwachtingen van de lezer?
 - Wat zou jij nog aanpassen om het verhaal spannender of interessanter te maken?
- Geef drie tops (wat vind je goed?) en drie tips (wat kan beter?).
- Herschrijf je eigen verhaal. Wie draagt een verhaal voor aan de klas?

Zo vader (pag. 113)

Voor het lezen

- Wat betekent het spreekwoord 'Zo vader, zo zoon'?
- Herken jij dit uit je eigen omgeving?

Tijdens het lezen

Markeer tijdens het lezen de zinnen die informatie geven over uiterlijk en/of eigenschappen van de personages.

Na het lezen

- Welke eigenschappen komen duidelijk naar voren?
- Wat vind je van het gedrag van de personages?
- In hoeverre spelen gender en genderverschillen een rol in dit verhaal? Deel je conclusies via een Padlet en bespreek hoe en waarom de meningen uiteenlopen.

Colofon

Uitgever en hoofdredactie
Erika Welgraven

Opmaak
Pointer grafische vormgeving

Bronvermeldingen
Zie online lesomgeving